

"Ermənistanın birinci prezidenti Levon Ter-Petrosyanın 1993-cü ilin 23 iyul tarixində "Yerkrapa" terrorçılarının qarşısında çıxışının yayılan videosu bu ölkənin etnik təmizləməyə və terror siyasətinə əsaslanan dövlət ideologiyasının ifşasıdır. Ozamankı prezidentin monoetnik tərkibli Ermənistan dövlətinin məhz həmin bölgənin tarixi sahibləri olan azərbaycanlıların qovulmasının nəticəsi olaraq formalaşması barədə etirafları ötən bir əsr, xüsusən son 40 il ərzində azərbaycanlılara qarşı törədilmiş çoxsaylı cinayətlərə görə Ermənistanın dövlət səviyyəsində məsuliyyət daşdığını göstərir".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov deyib. O bildirib ki, Ter-Petrosyan etiraf edir ki, Basarkeçər, Zəngibasar, Amasya və Zəngəzur bölgələrində həтта ötən əsrin 90-cı illərinə qədər azərbaycanlılar böyük üstünlük əşkil edib. Bu isə "böyük Ermənistan" ideologiyası qarşısında əsas əngəl kimi çıxış edirdi. Regionda təcavüzkar mahiyyətə söykənən və terroru özünün milli ideologiyasına çevirən Ermənistan dövlətinin "çiçəklənməsi" üçün azərbaycanlıların öz ata-baba yurdlarından qovulması daşnaklara azım idi. Ter-Petrosyanın ifa-

zorla köçürmə və soyqırımları fonunda müasir Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, o cümlədən sülh yolu ilə öz ata-baba torpaqlarına qaytarılmasının təmin edilməsi yalnız Cənubi Qafqazda deyil, bütövlükdə dünyada insan haqları tandemi qarşısında dayanan əsas vəzifələrdən biridir. Vaxtı ilə əhəlinin mütləq əksəriyyətini təşkil edən azərbaycanlıların ata-baba torpaqlarına - müasir Ermənistan ərazisinə qaytarılması ilk növbədə tarixi və hüquqi ədalətin bərqərar olunması və regionda dayanıqlı sülhün təməlində dayanan amil kimi

Azərbaycanın lehinə işləyir və cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həyata keçirilən konseptual fəaliyyət artıq qərbi azərbaycanlıların öz yurdlarına qayıtması üçün təməl bazisin və aydın yol xəritəsində ehtiva olunan konsepsiyanın meydana çıxması ilə nəticələnib. Bu isə o deməkdir ki, Ermənistanın hansı mövqe sərgiləməsindən asılı olmayaraq, ölkəmizin güc və imkanları, o cümlədən beynəlxalq nüfuzu prosesin uğurla realizəsinə imkan verəcək".

Deputat bildirib ki, Azərbaycan başqa dövlətlərlə münasibətini hamılıqla qəbul

çatmasında və haqqın bərqərar olunmasında, qərbi azərbaycanlıların doğma yurdlarına qaytarılmasında israrlıdır. "Düzdür, Ermənistan hakimiyyəti, o cümlədən baş nazir Paşinyan dəfələrlə bu tezisi manipulyasiya edərək Azərbaycanın Ermənistanə ərazi iddiaları, yaxud yeni müharibə başlamaq niyyəti kimi qlobal mühitə servis etməyə çalışır. Lakin aydındır ki, Azərbaycan Konstitusiyasının 9-cu maddəsində ifadə edildiyi kimi, ölkəmiz başqa dövlətlərin müstəqilliyinə qəsd vasitəsi kimi və beynəlxalq münacişələrin həlli yolu kimi müharibəni rədd edir. Biz Ermənistanla və digər hər hansı beynəlxalq hüquq subyekti ilə müharibə və münacişə tərəfdarı deyilik. Eyni zamanda Azərbaycan hər hansı qonşusunun beynəlxalq hüquqla tanınan ərazilərinə qarşı iddia irəli sürmək niyyətində də deyil. Təbii ki, biz tarixi reallıqların dəyişdirilməsi, saxta tarix uydurulmasının əleyhinəyik və heç bir azərbaycanlı müasir Ermənistan

mandanlığında Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun işğaldan azad edilməsi və soydaşlarımızın sürətlə və ləyaqətli, eyni zamanda təhlükəsiz formada ata-baba yurdlarına qayıtması Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımızda ruh və inam yaradıb. Onların hər biri artıq əmindir ki, tezliklə doğma torpaqlarına qayıda biləcəkdir. Azərbaycan xalqında Qərbi Azərbaycana qayıdışa olan inamı artıran və qətiləşdirən əsas səbəb isə, heç şübhəsiz ki, Prezident İlham Əliyevin şəxsiyyətidir. Qlobal miqyasda sözü imzası kimi tanınan möhtərəm cənab Prezident artıq illərlədir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurla bərabər, həm də Qərbi Azərbaycana qayıdış milli, ideoloji hədəflərimizdən biri hesab edib və bu istiqamətdə yorulmaz və barışmaz fəaliyyət nümunəsi ortaya qoymaqladadır.

Deputat bildirib ki, Ermənistan və havadarları zamanın onların lehinə işlədiyini düşünərək Qərbi azərbaycanlıların ata-baba yurdlarını unudarağına, xüsusən yeni nəslin Ermənistan ərazisinə qayıtmağa maraqlı olmayacağına ümid edirdilər. Lakin Ulu Öndər Heydər Əliyevin azərbaycançılıq məfkurəsi və möhtərəm Prezidentin qətiyyətli yanaşması, həyata keçirilən ideoloji siyasət Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru görməmiş, lakin bu torpaqlar uğrunda ölməyə hazır olan gənc nəsillər yetişdirdiyi kimi, həm də Qərbi Azərbaycanı görməmiş, lakin bu torpaqlara qayıtmaq üçün alışıb-yanan bir nəsil formalaşdırıb. "Biz müharibə arzulamırıq və Qərbi Azərbaycana uğurlu qayıdış modelini qansız-qadasız dinc köçürmə və dinc birgəyaşayışda görürük. Qərbi azərbaycanlılar ata-baba torpaqlarında təməl haqlarına sahib olmaqla təhlükəsiz və ləyaqətli formada yaşamalı, bütövlükdə regionun inkişafına öz töhfələrini verməlidirlər. Qərbi azərbaycanlı da yaxşı başa düşür ki, əgər bölgədə reallıqların yarıdıcısı olan Müzəffər Lider cənab İlham Əliyev Aşıq Ələsgərin Ağkilsədəki abidəsinin bərpa olunacağını və analoji tədbirlərin orada da keçiriləcəyini bəyan edirsə, deməli, hədəfimiz bəllidir. Ermənistan ötən dövrün təcrübəsini əsas götürərək bu prosesdə sədd, yaxud maneə kimi yox, ümumbəşəri dəyərləri və beynəlxalq hüququn aliliyini rəhbər tutaraq bizimlə birgə hərəkət edən mehriban qonşu təfəkkürünə uyğun davranmaq cəsarəti tapan beynəlxalq hüquq subyekti kimi özünü göstərməlidir. De-fakto müstəqil olmayan, demoqrafik böhran yaşayan və xarici təsirlərdən birmənalı şəkildə asılı olan Ermənistan başa düşməlidir ki, regionda dayanıqlı sülh, sabitlik, xüsusən Azərbaycanla münasibətlərində qarşılıqlı inam və etimadın yaradılması məsələsində qərbi azərbaycanlıların ata-baba torpaqlarına qayıtması ən vacib elementlərdən biri, bəlkə də birincisi kimi çıxış edir", - deyə o əlavə edib.

Deputat qeyd edib ki, İrəvan miflər, uydurma tarixi iddialar naminə bu unikal imkanı qaçırmamalıdır. Ermənistan tərəfi unutmamalıdır ki, ən azı elə Ter-Petrosyanın etirafları fonunda və digər çoxsaylı audiovizual sübutların mövcudluğu şəraitində, habelə Azərbaycanın hərbi-siyasi zəfərləri kontekstində Azərbaycan Respublikasının istər hüququn gücü, istərsə də gücün hüququ ilə tarixi ədaləti bərqərar etməyə kifayət qədər qüvvəsi və imkanları mövcuddur.

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Terrorçu dövlətin ifşası

Törədilmiş çoxsaylı cinayətə görə Ermənistan məsuliyyət daşıyır

le etdiyi kimi, "bunu Ermənistan milli hərəkəti bacardı və erməni ümummilli hərəkəti və onun hərbi qanadı, özü-özümdəfatə batalyonları, bizim "Yerkrapa" dəstəsi bu işin öhləsindən gəldi". Nəzərə alaraq, Ter-Petrosyan hansısa sıradan ekspert, yaxud siyasətçi deyil. Bu şəxs Ermənistanın ilk prezidenti və terrorçuların qarşısında çıxış etdiyi zaman həm də erməni milli hərəkətinin rəhbəri olub. Yəni bu, Ermənistanın hakimiyyətdə olan prezidentinin ölkəsinin dövlət səviyyəsində çoxsaylı cinayətlərinə etiraf etməsidir. "Ayatlıdır ki, Ermənistan bu tip videoyazıların yayılmasında maraqlı deyil, çünki onu idarə etmiş bir şəxsin iqtidarı dövründə dövlət səviyyəsində törətdiyi cinayətləri etiraf edən çıxışı beynəlxalq ədalət mühariməsi üçün təkzibedilməz sübutdur. Faktiki olaraq Ermənistan dövləti azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətini birinci şəxsin əlindən etiraf etməklə məhumiyyətlərə məruz qalan "yazıq erməni" obrazını darımağın etmiş olur. Təəssüfə qeyd etməliyik ki, Ermənistanı əvvəllər əvvəl ali səviyyədə dilə gətirilən bu etiraf fonunda son 40 ildə yarımada mütəmadi olaraq Azərbaycanı Qarabağda yaşamış ermənilərə qarşı etnik təmizləmədə ittiham edən çoxsaylı beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən bir sıra məşhur "insan haqları" təşkilatları hələ ki qəbul etməməyə üstünlük verirlər. Çox güman ki, onlar ikili standartlara əsaslanmaqda davam edərək bu məsələnin üzərindən keçəcəklər", - deyə siyasətçi əlavə edib.

Deputat qeyd edib ki, bölgədən könüllü şəkildə köçmüş ermənilərin gedişi ətrafında qəndanda fırtına qoparanlar Ermənistanın ali səviyyədə öz cinayətlərini etiraf etməsinə cəssiz yanaşmamalı idilər. Çünki bu, yalnız Azərbaycanın məsələsi yox, bütövlükdə ümumbəşəri dəyərlərin təhdid olunması deməkdir və ötən iki əsr ərzində silahlı münacişələr, işğal, etnik təmizləmə,

qəbul olunmalıdır. Soydaşlarımızın Qərbi Azərbaycandan qovulması Ermənistanın dövlət siyasəti çərçivəsində, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmədə ehtiva olunan çoxsaylı cinayətdə, həmçinin hərbi cinayətdə iştirak etmiş şəxslər bu ölkənin milli qəhrəmanlarına çevrilib. Azərbaycanlıların qayıdışının önənməsi məqsədilə bizə məxsus tarixi, mədəni irs, o cümlədən məscidlər, qəbiristanlıqlar kütləvi şəkildə dağıdılıb və digər vandalizm aktlarına məruz qalıb. Uzun illər ərzində bu cinayətlərin cəzasız qalması, xüsusən havadarları hesabına Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru işğalda saxladığı dövrdə Ermənistan Qərbi Azərbaycan mövzusunun gündəmə gətirilməsinə imkan verməməyə çalışıb, əskinə, bu tip cinayətlərin arealını genişləndirmək niyyətini gizlətməyib.

B.Məhərrəmov vurğulayıb ki, Vətən müharibəsi və anti-terror tədbirləri ilə Azərbaycanın tarixi ədaləti bərpa etməsi qərbi azərbaycanlıların öz ata-baba torpaqlarına qayıtmasında ehtiva olunan tarixi ədalətin davamlılığını şərtləndirir: "Azərbaycanın müharibə tərəfdarı olmaması, qayıdışın sülh və əmin-amanlıq fonunda, insan haqlarının təmini formasında realizəsinə maraqlı olması qeyri-adekvat mövqeyə malik dairələrin belə əks arqument gətirməsinə imkan vermir. Təəssüf ki, Ermənistan bu məsələdə yenə də qeyri-adekvat və təcavüzkar mahiyyətini qorumağa, hər vəchlə qərbi azərbaycanlıların müasir Ermənistan ərazisindəki ata-baba yurdlarına qayıdışını əngəlləməyə cəhd göstərməkdədir. Bu çərçivədə Qarabağdan könüllü şəkildə köç etmiş ermənilərin qayıdıışı ilə bağlı "şərt"lərin irəli sürülməsi, yaxud digər hüquqi, siyasi və tarixi əsasa malik olmayan arqumentlərin irəli sürülməsi Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyini qorumağa çalışdığını və özünün monoetnik, faşist mahiyyətinə sadıq qaldığını nümayiş etdirir. Lakin sirr deyil ki, zaman

edilmiş beynəlxalq hüquq normalarında nəzərdə tutulan prinsiplər əsasında qurur. Beynəlxalq hüquqa sadıq subyekt olaraq başqa dövlətlərin daxili işinə, dövlətlərarası münasibətlərinə qarışmırıq. Eyni zamanda Azərbaycan BMT Nizamnaməsində ifadə olunan məqsədlərə hörmətini ifadə edərək, habelə beynəlxalq hüququn dövlətlərin əməkdaşlığı prinsipini rəhbər tutaraq bütün dünya xalqlarının dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşaması, bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərməsini Konstitusiyamızda təsbit etmiş və dəstəkləməkdədir. Həmçinin Ermənistanla bəlli şərtlər daxilində ön qısa zamanda sülh müqaviləsinin imzalanması və mehriban qonşuluq münasibətlərinin qurulmasını arzulayıraq, lakin bunun üçün İrəvan qonşularına, onların beynəlxalq hüquqla tanınmış hüquqlarına, suverenlik və ərazi bütövlüyünə hörmətlə yanaşmalı, bu günə qədər törətdiyi çoxsaylı cinayətə görə məsuliyyətini dərk edərək addımları atmalıdır. Ter-Petrosyanın bəyanatı da göstərir ki, beynəlxalq hüquqda, ədalət də qərbi azərbaycanlıların ata-baba yurdlarına qayıdaraq özündə mülkiyyət hüququndan digər çoxsaylı təməl haqlarına qədər ehtiva olunan zəruri reallığı bərpa edə bilmələrini tələb edir. Lakin məsələ burasındadır ki, Ermənistan bu prosesə beynəlxalq hüququn aliliyi, yaxud tarixi ədalətin bərpası zəminində yox, uydurma miflər üzərində dayanan "böyük Ermənistan" xülyasının fiaskosu kimi yanaşır. Təsədüfi deyil ki, başda Nikol Paşinyan olmaqla, bu günə qədər heç bir rəsmisi qərbi azərbaycanlıların qayıdıışı hüququna müsbət yanaşma nümayiş etdirməyib, əksinə, prosesin istənilən platformada danışıqların mövzusu olmaması üçün bütün vasitələrə əl atmaqdadırlar. Lakin Azərbaycan Respublikası vətəndaşların təməl haqlarında ehtiva olunan və 30 il davam etmiş işğal və təcavüzə yol açmış tarixi ədalətsizliyin sona